

Ho! Ho! Ho!

GOROLSKI ŚWIĘTO®
70

Jabłonków / Jablunkov

4 – 6 VIII 2017

Miejsce Koło
PZKO JabłonkówMiędzynarodowe Spotkania Folklorystyczne
Mezinárodní folklorní setkání

Przyszła pora na Gorola

Już niebawem, bo od 4 sierpnia w Jabłonkowie odbędzie się jedna z największych imprez folklorystycznych w Europie Środkowej – trwające przez trzy dni Gorolski Świąto nazywane przez miejscowych Gorolem. W tym roku stanie się tak po raz 70. i ponownie będzie najlepszą okazją do tego, by tradycji we wszystkich jej przejawach zasmakować w praktyce.

Będą zatem napoje i dania regionalne, będą występy zespołów, kapel i gawędziarzy, będzie o obrzędach, rękodziele, dyskoteka gorolsko czy imprezy sportowe też będą, tak samo jak msza i korowód z wozami alegorycznymi czy spotkanie literackie. I chociaż oferta Gorolskiego Świąta była i cały czas jest bardzo szeroka, wspólny mianownik wszystkich wydarzeń w niej zawartych jest niezmienny i stały – tradycja. I ona zapewne sprawi, że liczba uczestników świąta górali nigdy nie była liczona w setkach a zawsze w tysiącach.

Zapraszamy zatem do Jabłonkowa tradycyjnym Ho, ho, ho! Na Gorola wio! A także zachęcamy do lektury naszej Gorolski Gazety, bowiem oprócz opisów niektórych punktów tegorocznego programu przynosimy szereg ciekawych informacji związanych z historią Gorolskiego Świąta.

Nadešel čas na Gorola

Už zanedlouho – konkrétně 4. srpna – se v Jablunkově uskuteční 70. ročník jedné z největších folklorních akcí ve střední Evropě – tři dny trvající Gorolski Świąto, kterému místní říkají Gorol. Takže budeme mít opět velmi dobrý důvod k tomu, abychom tradici ve všech jejích podobách ochutnali v praxi.

Budou tedy napoje různého druhu a regionální jídla, čeká na nás vystoupení souborů, kapel a lidových vyprávěčů, dozvíme se něco o zvycích a rukodělných pracích. Nebude chybět ani horalská diskoteka nebo sportovní akce, stejně tak jako mše a krojovaný průvod s alegorickými vozy či literární setkání. A i když nabídka akcí na Gorolu je a byla vždy pestrá, vše má společného jmenovatele, který je neměnný a trvalý – tradice. Mezi jinými i tato tradice zajišťuje, že se účast návštěvníků tohoto svátku horalů nikdy nepočítala ve stovkách, ale v tisících.

Zveme tedy do Jablunkova tradičním zvoláním Ho, ho, ho! Na Gorola wio! A zveme také k četbě těchto gorolských novin, protože kromě popisů některých bodů programu letošního ročníku je v nich obsaženo i mnoho zajímavých informací spojených s historií tohoto svátku.

Osobistości Gorolskiego Świąta

Od początku, obok pomysłodawcy wydarzenia Karola Piegzy i innych działaczy PZKO, między innymi Franciszka Hanaka, Karola Heczki, Jerzego Słowiaczka czy Wilhelma Słowiaczka, z imprezą związany był Władysław Niedoba. W 1948 roku na podstawie jego pomysłu członkowie MK PZKO Nawsie przygotowali wóz alegoryczny, który zdobył tytuł „najbardziej pomysłowego” (wozy alegoryczne są częścią pochodu do dziś). Ponadto był członkiem powstałego w 1950 roku Komitetu Organizacyjnego Gorolskiego Świąta, a rok później prowadził już imprezę jako Jura spod Grónia.

Jest także autorem wystawionego w 1949 roku przez chór „Gorol” pierwszego widowiska „Rewia góralska”, w którym pojawiła się na scenie postać Michała (Alojzy Ligocki), i który później towarzyszył Niedobie na scenie. Zaś w 1952 roku w widowisku „Gorolsko Błyskawica” pojawiła się postać pasterza – jąkały Macieja (Ludwik Cieniła). Niedoba i Cieniła – jako Jura i Maciej – tworzyli niezapomnianą i nierozłączną parę gawędziarzy aż do śmierci Cieniły w 1984 roku. Imprezę prowadził również Władysław Młynek (najpierw z Niedobą, później samodzielnie) czyli Hadam z Drugi Jizby. Ten przekazał w 1996 roku pałeczkę Tadeuszowi „Filipowi” Filipczykowi.

Gorolski Świąto a jeho osobnosti

Od samotného začátku, vedle zakladatele akce – Karola Piegzy a ostatních aktivistů PZKO, jako byli např.: Franciszek Hanak, Karol Heczko, Jerzy Słowiaczek, Wilhelm Słowiaczek, bylo s tímto svátkem spojeno jméno Władysław Niedoba. V roce 1948 členové MS PZKO Nawsí podle nápadu Niedoby připravili alegorický vůz, který získal titul „nejzajímavějšího” (alegorické vozy patří do průvodu i dnes). Navíc byl Niedoba členem v roce 1950 vzniklého organizačního výboru této akce a o rok později ji už vedl pod uměleckým pseudonymem Jura spod Grónia.

Niedoba je také autorem představení „Rewia góralska” (Horalské revue), odehraného v roce 1949 členy sboru „Gorol”. Zde se poprvé objevila postava Michała (Alojzy Ligocki), který později sekundoval Niedobovi na scéně. O něco později – v roce 1952 se ve hře „Gorolsko Błyskawica” objevila postava koktavého pastýře jménem Matěj - Maciej (Ludwik Cieniła). Niedoba a Cieniła – jako Jura a Maciej spolu vytvořili nerozlučný a nezapomenutelný duet vyprávěčů, který působil až do smrti Cieniły v roce 1984. Dalším moderátorem, který akcí – nejdříve s Niedobou, pak samostatně – provázel, byl Władysław Młynek tedy Hadam z Drugi Jizby. Ten posledně jmenovaný předal v roce 1996 štafetu Tadeuszowi „Filipowi” Filipczykowi.

Karol Piegza

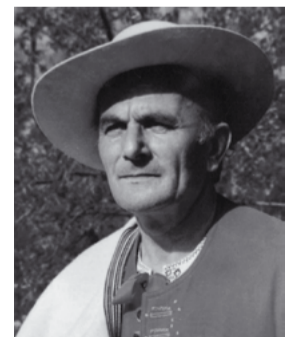
Franciszek Hanak

Jerzy Słowiaczek

Ludwik Cieniła i Władysław Niedoba

Władysław Młynek

Ho! Ho! Ho! Na Gorola wio!

Służymy interesom
zaolziańskich Polaków
od 1947 roku

Sloužíme
polské národnostní menšině
od 1947 roku

Ho! Ho! Ho! Niech żyje Gorolski Święto!

Tymi słowami zaczynał każde Gorolski Święto gorolski hetman Jura spod Grónia (Władysław Niedoba) siedząc na dorodnym siwku, prowadząc barwny korowód chórów, zespołów folklorystycznych oraz wozów alegorycznych ulicami miasta na scenę amfiteatru w Lasku Miejskim w Jabłonkowie. Tam już czekały tysiące ludzi, by obejrzeć program w wykonaniu najlepszych zespołów Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC oraz zespołów z całego świata, by spotkać się z przyjaciółmi, spróbować specjalów kuchni gorolskiej oraz zacerpnąć chociażby odrobiny tej niezapomnianej atmosfery, jaką można spotkać tylko na Gorolskim Święcie w Jabłonkowie.

Sięgając pamięcią wstecz należy z ogromnym szacunkiem oraz wdzięcznością wspomnieć nie tylko jednego z założycieli Gorolskiego Święta – nauczyciela i dyrektora Polskiej Szkoły Podstawowej w Jabłonkowie Karola Piegzę, ale równocześnie całe rzesze anonimowych członków Miejscowego Koła PZKO w Jabłonkowie, dzięki którym Gorolski Święto zapisało się złotymi literami na kartach historii Zaolzia oraz całego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej. Nie pozostaje mi nic innego jak tylko życzyć sobie oraz przyszłym pokoleniom Polaków na Zaolziu, by Gorolski Święto jeszcze długie lata niosło radość życia wszystkim ludziom dobrej woli.

Jan Rytko
Prezes Zarządu
Miejscowego Koła PZKO w Jabłonkowie
Przewodniczący
Miejskiej grupy PZKO w Jabłonkowie

Těmito slovy začínal každé Gorolski Święto gorolský hejtman Jura spod Grónia, (Władysław Niedoba), když seděl na své bílém koni vedl ulicemi města barevný průvod sborů, folklorních souborů a alegorických vozů do Městského lesa v Jablunkově. Tam již čekaly tisíce lidí, aby mohly shlédnout program v provedení m.j. nejlepších souborů Polského kulturně-osvětového svazu v ČR a folklorních souborů z celého světa, setkat se s přáteli, ochutnat výtečné speciality horalské kuchyně a vdechnout alespoň závan této nezapomenutelné atmosféry, kterou má pouze Gorolski Święto v Jablunkově.

Dívajíc se zpět je třeba s velkou úctou a vděčností připomenout nejenom jednoho ze zakladatelů Gorolského Święta – učitele a ředitele Polské základní školy v Jablunkově Karola Piegzu, ale i celé zástupy anonymních členů Místní skupiny PZKO v Jablunkově, díky nimž se Gorolski Święto zapsalo zlatými písmeny na stránkách dějin dnes české části Těšínského Slezska a celého Polského kulturně-osvětového svazu v České republice. Nezbývá mi nic jiného, než přát sobě a dalším generacím Poláků na našem Těšínském Slezsku, aby Gorolski Święto ještě po mnoho let přinášelo radost ze života všem lidem dobré vůle.

Fenomen czy nie?

Czy Gorolski Święto ma unikalny charakter wśród imprez folklorystycznych w skali środkowoeuropejskiej, czy nie ma? Jeżeli tak, to dlaczego? Pora poszukać odpowiedzi.

Największym i najdłużej organizowanym festiwalem folklorystycznym w Polsce jest Tydzień Kultury Beskidzkiej, którego 54. edycja właśnie trwa. Najstarszym słowackim festiwalem folklorystycznym o zasięgu ogólnopolskim jest Folklorny festival Východná, którego 63. edycja odbyła się przed kilkoma tygodniami.

Natomiast najstarszym festiwalem promującym folklor w Republice Czeskiej jest Mezinárodní folklorní festival Strážnice. Festival po raz pierwszy odbył się w 1946 roku, czyli dwa lata wcześniej, niż Gorolski Święto. Jednak od samego początku miał charakter ogólnopolski a jego organizatorem był i jest do tej pory Narodowy Instytut Kultury Ludowej, który dziś zatrudnia ponad 60 pracowników. Zaś Gorolski Święto z założenia miało charakter regionalny a jego organizatorami byli i są członkowie Miejscowego Koła Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Jabłonkowie czyli organizacji społecznej opartej na zasadach dobrowolności i wolontariatu (tak samo jak wszystkie pozostałe Miejskowe Koła PZKO).

To w praktyce oznacza, że wszelką pracę związaną z organizacją imprezy dla średnio 15 tysięcy osób (rekord to 27 tysięcy) przez siedemdziesiąt lat członkowie jablunkowskiego MK PZKO wykonują za darmo. I to na pewno nie jest zbyt częstym zjawiskiem. Tak samo jak fakt, że pierwotny regionalny charakter Gorolskiego Święta ma teraz zasięg międzynarodowy, przy czym punkt ciężkości nadal pozostał gorolski.

Fenomén - ano, či ne?

Našlo si Gorolski Święto své unikátní místo mezi folklorními akcemi konanými ve středoevropském měřítku nebo ne? Pokud ano, tak tedy proč? Je čas najít odpověď.

Největším folklorním festivalem s nejdelsí tradicí je v Polsku pořádaný Týden beskydské kultury (Tydzień Kultury Beskidzkiej), jehož 54. ročník právě trvá. Nejstarším slovenským folklorním festivalem, který má celostátní dosah, je Folklorny festival Východná, jehož 63. ročník se uskutečnil před několika týdny.

Kdežto nejstarším festivalem propagujícím folklor v České republice je Mezinárodní folklorní festival Strážnice. Festival se poprvé konal v roce 1946, takže o dva roky dříve než Gorolski Święto. Avšak od samotného začátku měl celostátní rozměr a jeho organizátorem byl a je dodnes Národní ústav lidové kultury, který v současné době zaměstnává více než 60 pracovníků. Gorolski Święto mělo od začátku regionální charakter a jeho organizátory byli a jsou členové Místní skupiny Polského kulturně-osvětového svazu (PZKO) v Jablunkově, což je nezisková organizace fungující na principech dobrovolnosti a nenucenosti (stejně tak jako ostatní Místní skupiny PZKO).

V praxi to znamená, že veškerou práci spojenou se zorganizováním akce v průměru pro 15 tisíc lidí (rekordní počet byl 27 tisíc) už sedmdesát let členové jablunkovského MS PZKO dělají zdarma. Proč? Protože chtějí, ale vidí v tom i smysl. A to určitě není příliš častým jevem. Stejně tak jako skutečnost, že původní regionální charakter tohoto svátku má nyní mezinárodní dosah, přičemž jeho jádro zůstává i nadále původní – horalské.

O programie

Gorolski Świąto potrwa trzy dni, przy czym każdy z nich będzie się różnił ofertą programową. Piątkowy program w Lasku Miejskim zwyczajowo poświęcony będzie tradycyjnym i unikatowym ludowym instrumentom muzycznym, kapelom, śpiewakom i gawędziarzom. Wieczorem zaś warto się wybrać na prezentację ludowego roku obrzędowego, tym razem w wykonaniu zespołu z Transylwanii. Ponadto w Lasku Miejskim zostanie otwarta wystawa plenerowa o 70-leciu Gorolskiego Świąta.

Natomiast w Domu PZKO w Jabłonkowie będzie miał miejsce panel dyskusyjny Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne „Gorolski Świąto” jako fenomen kulturowo-społeczny. Kolejnym wydarzeniem będzie literacka Kawiarenka „Pod Pegazem”, która w tym roku poświęcona jest twórczości Władysława Młynka.

Sobotni program zaferuje występy zespołów zagranicznych z Hiszpanii, Chorwacji i Serbii. Wieczorem zaplanowano koncert kapeli Blaf, czyli jedynej kapeli na świecie, która gra country i śpiewa „po naszymu”. A po koncercie przyjdzie pora na wyczekiwaną zwłaszcza przez młodzież gorolską dyskotekę. Uczestników zabawy odwiezie w nocy w stronę Hawierzowa specjalny pociąg, który będzie zatrzymywał się na każdej stacji.

Niedziela to oczywiście pochód z wozami alegorycznymi zmierzający z jabłonkowskiego rynku do Lasku Miejskiego, gdzie wszystkie nasze zespoły (oprócz Suszan, koncertują w Polsce) zaprezentują się w programie scenicznym „Z biegiem Olzy”.

A potem przysłowiowe trzy wisienki na torcie jubileuszowym – występ ZPiT Śląsk z Koszęcina, który do Jabłonkowa przyjedzie w pełnym składzie. Organizatorzy postanowili też zaprosić Čarovné ostrohy z Bratislavy, a także czeski zespół Hradištan, który przygotował dla gości Gorolskiego Świąta koncert połączony z pokazem światła.

O programu

Gorolski Świąto potrwa trzy dni, przy czym każdy z nich se bude lišit programovou nabídkou. Páteční program v Městském lese je jako vždy věnován tradičním a unikátním lidovým hudebním nástrojům, kapelám, zpěvákům a vyprávěčům. Večer pak stojí za to zajít se podívat na prezentaci lidových zvyků, tentokrát v podání souboru z Transylvánie. Dále je na programu rovněž vernisáž výstavy pod širým nebem, která je věnována 70. výročí Gorolského Świąta.

V Domě PZKO se tento den uskuteční dvě doprovodné akce. První bude panelová diskuze Mezinárodní folklorní setkání Gorolski Świąto jako kulturně-społeczny fenomen. Druhou pak literární Kavárna pod Pegazem, jež bude tentokrát věnována tvorbě Władysława Młynka.

Sobotní program nabídne vystoupení zahraničních souborů ze Španělska, Chorvatska a Srbska. Večer je na programu koncert skupiny Blaf, tedy jediné kapely na světě, která zpívá country v našem nářečí. Po koncertu pak začne gorolská diskotéka, na kterou se těší zejména mládež. Její účastníci pak odveze domů speciální vlak, který na trase ve směru na Havířov bude stavět na každém nádraží či vlakové zastávce.

Neděle je samozřejmě o krojovaném průvodu s alegorickými vozy, který se z jablunkovského náměstí projde do Městského lesa. Na scéně se pak ve scénickém programu S proudem Olzy představí všechny naše soubory (bez Suszan, kteří vystupují v tomto termínu v Polsku). Na řadě

pak bude vystoupení hvězdy – Souboru písní a tanců Śląsk z Koszęcina, který do Jablunkova přijede v plném složení. Pořadatelé se rozhodli pozvat rovněž bratislavské Čarovné ostrohy a český soubor Hradištan, který pro účastníky gorolského svátku připravil koncert spojený se světelnou show.

Nasze zespoły na scenie

W tym roku zespoły działające w ramach PZKO zaprezentują się na scenie w Lasku Miejskim w programie scenicznym „Z biegiem Olzy”, który ukaże folklor naszego regionu.

Miejskowy folklor jest bardzo rozmaity: inny jest u górali w Beskidach koło Jabłonkowa, inny na rolniczych terenach koło Cieszyna, jeszcze inny na terenach koło Karwiny, gdzie są kopalnie i mieszkają górnicy. Zatem możemy spodziewać się dużej różnorodności piosenek i tańców w wykonaniu zespołów Górole, Zaolzi, Bystrzyca, Oldrzychowice, Olza oraz Błędownice.

Po raz pierwszy program ten został zaprezentowany niedawno, na 63. Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym Wýchodná. Jego autorami są Danuta Milerska i Michał Milerski, Barbara Mračna oraz Ján Mračna i Roman Kulhanek.

Naše soubory na scéně

Letos se folklorní taneční soubory PZKO představí na podiu v Městském lese ve scénickém programu pojmenované S proudem Olzy, který přiblíží folklor našeho regionu.

Místní folklor je hodně rozmanitý: jiný je u horalů v Beskydech u Jablunkova, jiný v zemědělské krajině kolem Těšína, stejně jako ten z okolí Karviné, kde jsou doly a žijí horníci. Můžeme proto předpokládat široké spektrum lidových písníček a tanců v podání souborů Górole, Zaolzi, Bystrzyca, Oldrzychowice, Olza a Błędownice.

Poprvé byl tento scénický program prezentován nedávno, na 63. Mezinárodním folklorním festivalu Wýchodná. Jeho autory jsou Danuta Milerska a Michał Milerski, Barbara Mračna a Ján Mračna, a také Roman Kulhanek.

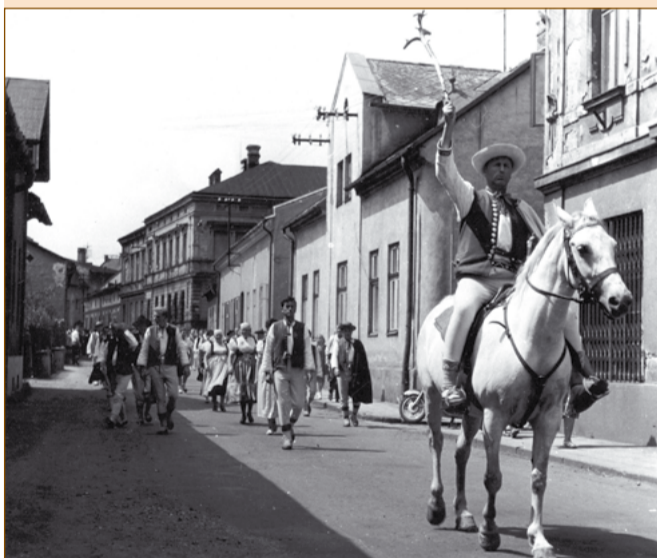
Gorol na Gorolu

Tak samo jak Gorolski Świąto, jubileusz 70-lecia obchodzi w tym roku Chór Męski Gorol MK PZKO w Jabłonkowie. Historie świąta i chóru za sprawą ludzi sploty się z sobą od samego początku – w chórze śpiewali również organizatorzy pierwszego Gorolskiego Świąta. Ponadto w 1950 roku w zespole ukształtował się zespół organizacyjny tej imprezy, w którego skład weszli Franciszek Hanak, Karol Heczko (dyrygent), Karol Piegza, Władysław Niedoba, Jerzy Słowiaczek i Wilhelm Słowiaczek. Chór organizował Gorolski Świąto do 1961 roku. Poza tym w przeciągu całych 70 lat nigdy nie stało się tak, żeby chór na świącie górali nie zaśpiewał.

Gorol na Gorolu

Stejně jako Gorolski Świąto jubileum 70 let letos slaví Mužský sbor Gorol MS PZKO v Jablunkově. Dějiny svátku a sboru se díky lidem proplétají od samého začátku – ve sboru zpívali rovněž pořadatelé prvního Gorolského Świąta. Kromě toho v roce 1950 vznikl ve sboru organizační štáb této akce, do kterého patřili Franciszek Hanak, Karol Heczko (dirigent), Karol Piegza, Władysław Niedoba, Jerzy Słowiaczek a Wilhelm Słowiaczek. Sbor pořádal Gorolski Świąto do roku 1961. Nutno také zdůraznit, že v průběhu celých 70 let se nikdy nestalo, aby sbor na svátku horalů nezaspíval.

Gorolski Święto między Szygłą a Laskiem Miejskim

- Pierwsze Gorolski Święto odbyło się w Lasku Miejskim, zwanym przez jabłonkowan do dziś „Stadtwaldem”, 12 września 1948 roku. Początkowo jabłonkowscy PZKO-wcy myśleli o zorganizowaniu kolejnego tradycyjnego festynu.
- Dyrektor polskiej szkoły, Karol Piegza, zaproponował, by nazwać imprezę Świętem Góraliskim. Zaproszono muzykantów z Istebnej, Jaworzynki, wielu jabłonkowan przyszło jeszcze w oryginalnych strojach mieszczańskich, tzw. jackowskich. Impreza wszystkim bardzo się podobała i dlatego postanowiono ją kontynuować.
- Kilka lat później jednak jabłonkowanie przenieśli imprezę z Lasku Miejskiego do Szygły, na bisko przedwojennej polskiej drużyny piłkarskiej Beskid Jabłonków. Sceny nie było, więc wybetonowano tam kilka słupów, które co roku przykrywano deskami.
- W Szygłe Gorolski Święto odbywało się do roku 1960. Rok później barwny korowód zmierzał już do Lasku Miejskiego.
- Scena, na której w 1961 roku w Lasku Miejskim prezentowały się zespoły, znajdowała się w innym miejscu niż dziś – tuż nad Olzą, niedaleko mostu, tam, gdzie stoją obecnie „budy” czyli stoiska MK PZKO Nawsie i Milikowa-Piły.
- Obecną scenę wybudowano w 1963 roku, ale przez długi czas nie była przykryta dachem. Ten został zbudowany dopiero w 1989 roku.
- W 2006 roku czas trwania Gorolskiego Święta wydłużył się z dwóch do trzech dni, kiedy to w piątek miał premierę program „Nie jyny z naszi dzichty”. Stało się tak z inicjatywy Izby Regionalnej im. Adama Sikory MK PZKO Jabłonków oraz jabłonkowskiego ogniska stowarzyszenia Górali Śląskich.

Gorolski Święto mezi Šiglou a Městkým lesem

- První Gorolski Święto se konalo 12. září v roce 1948 v Městském lese, kterému Jablunkované dodnes říkají „Stadtwald”. Původně chtěli členové jablunkovského PZKO uspořádat další tradiční radovánky.
- Ředitel polské školy – Karol Piegza – navrhl, aby akci nazvali Święto Góraliskie. Na akci byli tehdy pozváni hudebníci z Istebne a Jaworzynki. Mnoho Jablunkované se dostavilo v původních měšťanských krojích, tzv. jackovských. Jelikož se akce všem líbila, bylo rozhodnuto o jejím dalším pokračování.
- O několik let později však Jablunkované přesunuli místo konání akce z Městského lesa do Šigly, na hřiště předválečného polského fotbalového družstva Beskid Jabłonków. Pódium tehdy neexistovalo – na několik vybetonovaných sloupů se každoročně pokládala prkna.
- V Šigle se Gorolski Święto konalo do roku 1960. O rok později už barevný pochod mířil do Městského lesa.
- Scéna, na které se v roce 1961 v Městském lese prezentovaly soubory, byla na jiném místě než dnes – přímo u řeky Olzy, nedaleko můstku – tam, kde se nyní nacházejí „boudy”, čili stánky MS PZKO Návsi a Milikova-Pily.
- Současná scéna byla postavena v roce 1963, avšak po dlouhá léta nebyla zastřešena. Střecha byla dostavěna teprve v roce 1989.
- V roce 2006, kdy měl v pátek premiéru program „Nie jyny z naszi dzichty”, se akce prodloužila ze dvou na tři dny, “. Stalo se tomu tak z iniciativy uskupení Regionálního muzea Adama Sikory MS PZKO Jablunkov a jablunkovského sdružení Ognisko Górali Śląskich.

Gorolski czy Góralskie?

No właśnie. Nazwa Gorolski Święto nie jest do końca ani po polsku, ani „po naszymu” czyli w gwarze. W pierwszym przypadku brzmiałaby przecież „Góralskie Święto”, albo jeszcze lepiej „Święto Góralskie”, w drugim zaś „Gorolski Świynto”.

W Almanachu wydanym przez Miejskowe Koło PZKO Jabłonków, organizatora imprezy, z okazji jubileuszu 60. lat „Gorolskiego Święta” owa niekonsekwencja w nazwie imprezy została wytłumaczona w następujący sposób:

„W pierwszych latach nazwa imprezy miała czysto polskie brzmienie – Święto Góralskie, ale wraz z upowszechnieniem się wiedzy o kulturotwórczej i tożsamościowej roli kultury regionalnej, w tym gwary, zaczęto stosować wariant „Gorolski”. Nazwę Gorolski Święto oficjalnie wprowadzono w 1967 r.”

Gorolski nebo Góralskie?

No právě. Název Gorolski Święto není tak úplně správně ani polsky ani „po naszymu”, čili v nářečí. V prvním případě by přece musel mít podobu „Góralskie Święto” nebo ještě lépe „Święto Góralskie”, ve druhém pak „Gorolski Świynto”.

V Almanachu, který byl u příležitosti 60 let konání „Gorola” vydán Místní skupinou PZKO Jablunkov (organizátorem akce), byla tato nedůslednost v názvu akce vysvětlena následujícím způsobem:

„V prvních letech konání akce se používal její název ve spisovné polštině – Święto Góralskie, ale spolu s šířením povědomí o roli regionální kultury, kterou tato hraje při spoluvytváření globální kultury a také při formování národní identity, včetně nářečí, se začala používat varianta „Gorolski”. Název Gorolski Święto byl oficiálně zaveden v roce 1967.”

Pogoda

Každému organizatorowi imprezy plenerowej sen z powiek spędza pogoda. Jak do tej pory Gorolski Święto miało do niej szczęście. Na každą dekadę padało maksymalnie dwa razy. I to jeszcze nie tak, żeby padało przez cały czas trwania imprezy.

Na przykład w 1985 roku deszcz nie padał, ale łał od samego rana. Pomimo to tradycyjnie o godz. 12 ruszył pochód i w strugach deszczu dotarł do Lasku Miejskiego. Jednak łało tak bardzo, że o godz. 15 organizatorzy zmuszeni byli do przerwania programu. Scena w Lasku Miejskim nie była wtedy jeszcze zadaszona, i jej mokra podłoga była dla tancerzy po prostu niebezpieczna. Wystąpiły wtedy tylko chór Gorol i zespół Wisła.

I chociaż wszystko wskazywało na to, że Gorolski Święto po raz pierwszy w historii zakończy się wczesnym popołudniem, niespodziewanie dwie godziny później wyszło słońce i Gorolski Święto zakończyło się tak, jak powinno – późną nocą.

Počasi

Všichni pořadatelé akcí pod širým nebem se bojí stejné věci – že nevyjde počasí. Prozatím Gorolski Święto na počasí štěstí mělo. Během každého ze sedmi desetiletí přišlo maximálně dvakrát, přičemž nikdy po celou dobu konání akce.

Například v roce 1985 nepršelo, ale přímo lilo jako z konve. I přesto, tradičně ve 12 hodin, vyrazil do Městského lesa průvod. Protože liják neustával, pořadatelé chtít nechť byli nuceni ukončit program. Pódium totiž v té době nebylo ještě zastřešeno a v této situaci si účinkující mohli na mokré scéně raz dva přivodit úraz. Vystoupily tehdy pouze sbor Gorol a soubor Wisła.

Vše směřovalo k tomu, že tentokrát svátek horalů poprvé ve své historii skončí v odpoledních hodinách. Avšak o dvě hodiny později začalo svítit slunce a Gorolski Święto skončilo tak, jak mělo – v pozdních nočních hodinách.

Zespoły na Gorolu

Początkowo na Gorolskim Święcie występowały tylko zespoły z Zaolzia i polskiej części Beskidów. Do zmiany doszło w 1955 roku, kiedy na scenie pojawiły się zespoły Libhošť z Morav i Východná ze Słowacji.

Udział zespołów spoza regionu był w zasadzie dziełem przypadku. Planowy ich dobór nastąpił dopiero w 1964 roku, kiedy w Wiśle zorganizowano po raz pierwszy Tydzień Kultury Beskidzkiej. I właśnie tam dokonywano wstępnej selekcji później zaproszonych zespołów.

Pierwszym zespołem zza „żelaznej kurtyny”, który wystąpił na scenie w Lasku Miejskim był w 1967 roku zespół DendermandezBelgi. Natomiast w 1991 roku na Gorolskim Święcie pojawiły się po raz pierwszy zespoły spoza Europy – meksykański Magistral i chiński Hun hot.

Najwięcej widzów przyciągnął dotychczas zespół „Śląsk” z Polski. W 1966 roku jego koncert oglądało 27 tysięcy osób. Za kilka dni jeden z najlepszych polskich zespołów estradowych również wystąpi – w niedzielę 6 sierpnia. Czy padnie rekord? Zobaczmy.

Trombita na początek

Dzisiaj trudno sobie wyobrazić uroczyste rozpoczęcie Gorolskiego Święta bez dźwięków pasterskiej trombity.

Jednak wbrew pozorom, donośny dźwięk tego instrumentu ludowego nie towarzyszył świętu górali od samego początku. Na pomysł wprowadzenia trombity wpadł Władysław Młynek, który też po raz pierwszy na „Gorolu” zagrał na tym instrumentem w 1971 roku.

Soubory na Gorolu

Původně se akce účastnily pouze soubory z Těšínska / Zaolší a polské části Beskyd. Změna nastala v roce 1955, kdy se na scéně objevily soubory Libhošť z Moravy a Východná ze Slovenska.

Účast souborů nepocházejících přímo z regionu byla v podstatě dílem náhody. Jejich plánovaný výběr nastal teprve v roce 1964, kdy byl v polské Wisle poprvé zorganizován Týden beskydské kultury. A právě tam se konal předvýběr později zvaných souborů.

Prvním souborem ze zemí za „železnou oponu”, který vystoupil na scéně v Městském lese, byl v roce 1967 belgický soubor Dendermandei. Později, v roce 1991 se na akci poprvé objevila uskupení ze zemí mimo Evropu – mexická Magistral nebo čínský Hun hot. Díky úzké spolupráci MS PZKO Jablunkov s Týdnem beskydské kultury (Gorolski Święto je jeho součástí), čili jednou z největších folklorních akcí na světě, můžeme dnes v Jablunkově zhlédnout soubory z různých koutů světa.

Nejvíce diváků přilákal zatím soubor „Śląsk” z Polska. V roce 1966 jeho koncert zhlédlo 27 tisíc lidí. V letošním ročníku se soubor objeví na scéně v neděli 6. srpna. Padne nový rekord? Uvidíme.

Trombita na začátek

Dnes si těžko dovedeme představit slavnostní zahájení Gorolského Święta bez zvuků pastýřské trombity.

I když se dnes může zdát, že hlasité fanfáry, jejichž strůjcem je tento lidový nástroj byly součástí svátku horalů od samého jeho začátku, nebylo tomu tak. S nápadem hry na trombitě přišel Władysław Młynek, který také v roce 1971 na Gorolu poprvé na tento nástroj zahrál.

Zagranica na scenie

W 1990 roku Gorolski Święto stało się częścią organizowanego w Polsce Tygodnia Kultury Beskidzkiej (54. TKB w tym roku trwa od 29 lipca do 6 sierpnia, a koncerty odbywać się będą m.in. w Wiśle, Szczyrku czy Żywcu). Do tego momentu występy zespołów zagranicznych na scenie w Lasku Miejskim, oprócz tych z Polski i Słowacji, były raczej sporadyczne. Później, właśnie dzięki współpracy z TKB, stały się stałymi punktami programu Gorolskiego Święta. Do tej pory goście imprezy mogli podziwiać występy tancerzy i muzyków nie tylko z Europy, ale też Azji, Afryki i obu Ameryk.

Nie inaczej będzie podczas tegorocznego sierpniowego Gorolskiego Święta, bowiem na scenie, obok naszych zespołów regionalnych, zespołów Śląsk i Szamotuły z Polski, słowackich Čarovných Ostroh i českého Hradištana pojawią się: Romanasul z Rumunii, który w piątek w ramach bloku programowego „Nie jyny z naszi dzichy” przedstawi zwyczaj z pogranicza dwóch historycznych regionów Maramuresz i Bukowiny; Osijek 1862 z Chorwacji, który prezentuje muzykę i tradycje ludowe Sławonii oraz innych chorwackich regionów, a charakterystycznym elementem stroju tancerzy są buty z dzwoneczkami; Sonja Marinković z Serbii, który w programie ma pieśni i tańce z okolic Sremu w Wojwodinie, zachodniej i południowej Serbii oraz z Oranje; Calabruix z Hiszpanii (Majorka), który na scenie w Lasku Miejskim przedstawi takie tańce, jak bolera, joty, fandanga oraz mateixa.

Zahraničí na scéně

Gorolski Święto se v roce 1990 stalo součástí v Polsku pořádaného Týdne beskydské kultury (TKB, letošní 54. ročník se koná od 29. července do 6 června, například ve Wiśle, Szczyrku nebo Żywcu). Do té doby vystoupení zahraničních souborů v Městském lese, kromě těch z Polska a Slovenska, byla sporadická. Díky spolupráci s TKB se zahraniční soubory staly nedílnou součástí programové nabídky Gorolského Święta. Doposud návštěvníci akce měli možnost zhlédnout vystoupení tanečnicků a hudebníků nejenom z Evropy, ale i Asie, Afriky a obou Amerik.

Stejně tomu bude i během letošního ročníku Gorola, neboť na scéně, kromě našich regionálních souborů, Śląska a Szamotuł z Polska, slovenských Čarovných Ostroh a českého Hradištana vystoupí také: Romanasul z Rumunska, který v pátek v rámci programového bloku „Nie jyny z naszi dzichy” představí zvyky z pohraničí dvou historických regionů – Maramures a Bukoviny; Osijek 1862 z Chorvatska, který má na programu folklorní nadílku ze Slavonska a dalších chorvatských regionů, nutno dodat, že charakteristickým prvkem krojů tanečnicků jsou boty se zvonky; Sonja Marinković ze Srbska je souborem, který se zaměřuje zejména na tance a písně z okolí Sremu ve Vojvodině, západního a jižního Srbska a také Oranje; letos v Jablunkově nebude chybět i španělský Calabruix z Malorky, který na scéně v Městském lese se představí v tancích jako bolero, jota, fandanga a mateixa.

Gorolski Święto – świętem rzemiosła

Jak folklor i tradycja, to i rzemiosło. Od 2004 roku dzięki staraniom jabłonkowskiej Izby Regionalnej im. Adama Sikory MK PZKO podczas Gorolskiego Święta odbywa się pokaz oraz warsztaty rzemiosła i technik rękodzielniczych. „Szikowne Gorolski Rynce” prowadzone są zawsze przez prawie 40 wytwórców, w tym wielu posiadaczy certyfikatu „Górolsko Swoboda produkt regionalny®”. A to gwarantuje, że oferowane produkty są wykonane przez miejscowych producentów, wyjątkowe w odniesieniu do regionu, jakościowo obrobione i przyjazne wobec środowiska naturalnego.

Gorolski Święto – slavnosti řemesel

Když folklor a tradice, tak i řemeslo. Od roku 2004, díky úsilí jablunkovského Regionálního muzea Adama Sikory MS PZKO se během Gorolského Święta konají ukázky rukodělných postupů a řemeslné dílny Szikowne Gorolski Rynce.

Většina ze 40 zúčastněných řemeslníků a výrobců je držitelé certifikátu Górolsko Swoboda regionální produkt®. A to gwarantuje, že nabízené produkty jsou vyrobené místními výrobci, jedinečné ve vztahu k regionu, kvalitně zpracované a nepoškozují životní prostředí.

Gorol na sportowo

Chociaż Gorolski Święto to przede wszystkim prezentacja folkloru w różnych odsłonach, trzy z jego imprez towarzyszących mają nieco zgoła inny charakter – sportowy.

Od 1989 roku organizowane są zawody w biegu przełajowym **0 Dzbanek Mleka**. Start i meta znajdują się w Lasku Miejskim. Dystans do przebiegnięcia różni się w zależności od wieku uczestników: od 300 metrów dla dzieci do lat 4, które biegają wraz z rodzicami, przez kilometrowy odcinek przeznaczony dla dzieci w wieku 5 – 12 lat, po dystans 3 kilometrów dla młodzieży i dorosłych.

Rajd turystyczny 0 Kyrpce Macieja

Pomysł zorganizowania rajdu w ramach Gorolskiego Święta pojawił się w 1994 roku, 10 lat po tragicznej śmierci Ludwika Cieńczy, czyli występującego z Jurą spod Grónia Macieja. Organizatorem pierwszej edycji było MK PZKO Jabłonek wraz z Czeskim Związkiem Turystycznym z Jabłonek. W organizacji drugiej i trzeciej edycji uczestniczyło już Polskie Towarzystwo Turystyczno-Sportowe Beskid Śląski, które od czwartej edycji rajd organizuje samodzielnie. Od kilku edycji uczestnicy rajdu, w zależności od kondycji, mogą wybrać jedną z trzech tras różniących się długością. Jedną z nagród są kyrpce, które zdobywa najmłodszy uczestnik rajdu.

Mecz piłki nożnej

To wydarzenie sportowe jest w reżyserii drużyny Orły Zaolzia. Panowie będący przedstawicielami różnych profesji w różnym wieku zrzeszeni w zaolziańskiej drużynie piłkarskiej w ramach Gorolskiego Święta zapraszają na mecz towarzyski piłkarskie drużyny oldbojów z Polski. Mecz rozgrywany jest w niedzielę dopołudnia na boisku w Jabłonkowie. W tym roku Orły Zaolzia powalczą z Szczakowianką Jaworzno.

Gorol ve sportovním duchu

Přesto, že Gorolski Święto je hlavně o široké prezentaci folkloru, tři z několika doprovodných akcí mají zcela odlišný charakter – sportovní.

Od roku 1989 je pořádán přespolní běh **0 džbán mléka**. Start a cíl jsou v Městském lese. Délka tratě je přizpůsobená jednotlivým věkovým kategoriím: 300 metrů pro děti ve věku do 4 let, které běží spolu s rodiči, přes trať dlouhou jeden kilometr pro děti ve věku 5-12 let, až po okruh v délce tří kilometrů pro mládež a dospělé.

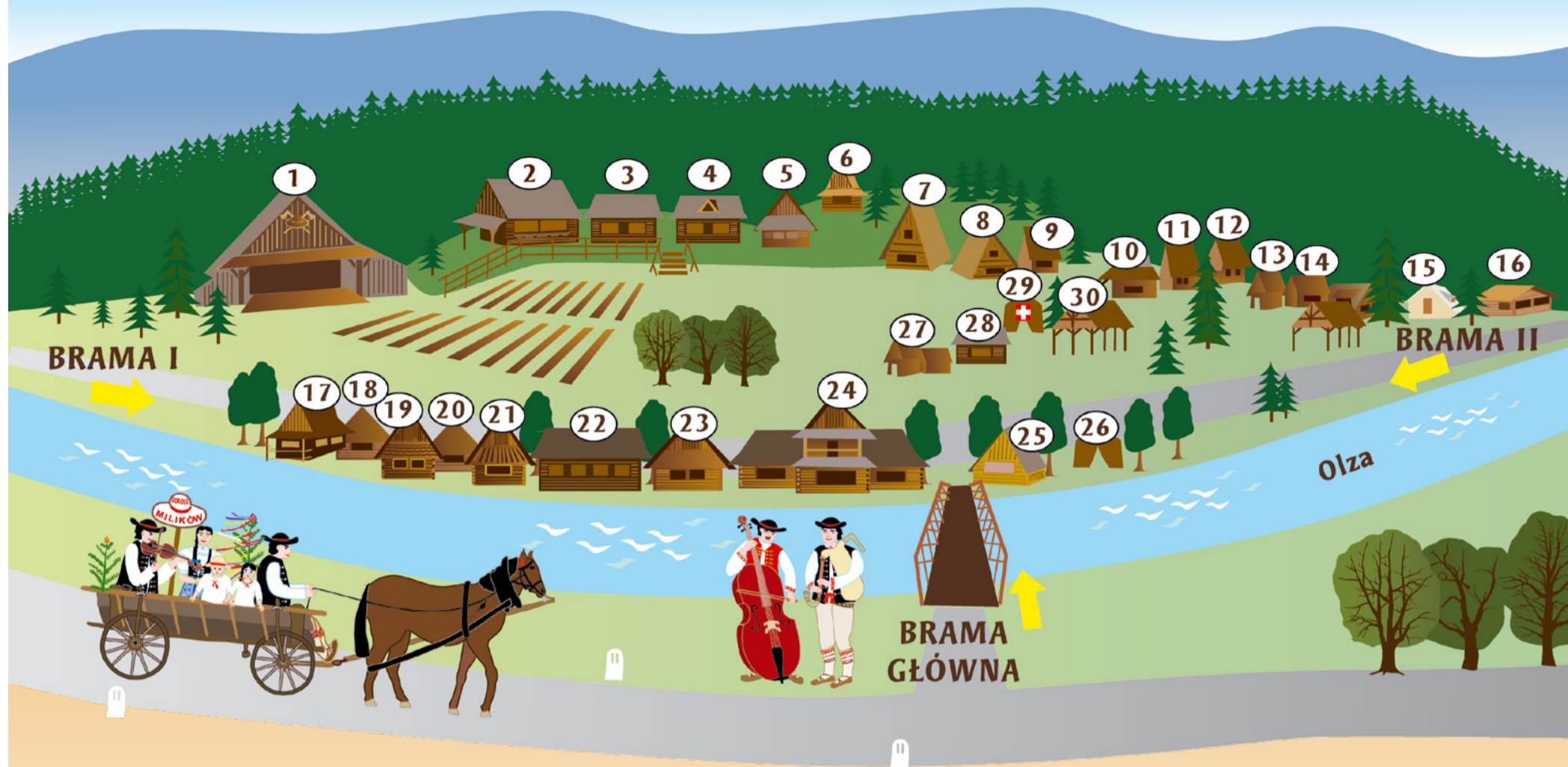
Turistický pochod 0 kyrpce Macieja

Nápad uspořádat tento pochod v rámci Gorolského Święta se objevil v roce 1994, 10 let po tragické smrti Ludwika Cieńczy, který jako Maciej vystupoval spolu s Jurou spod Grónia. Pořadatelem prvního ročníku byla MS PZKO Jablunkov spolu s Českým turistickým svazem z Jablunkova. Na pořádání dalších dvou ročníků se již spolupodílelo Polské turisticko-sportovní sdružení Beskid Śląski, které tento turistický pochod organizuje samostatně od čtvrtého ročníku. Účastníci akce již po několik let mají na výběr ze tří tras, které se liší délkou a náročností. Jednou z cen jsou kyrpce pro nejmladšího účastníka.

Fotbalový zápas

Tato sportovní akce v rámci Gorolského Święta je zcela v režii fotbalového družstva Orły Zaolzia. Pánové v různém věku prezentující různá povolání zvou na přátelská fotbalová utkání fotbalové týmy oldbojů z Polska. Zápas se koná vždy v neděli dopoledne na hřišti v Jablunkově. Letos se Orły Zaolzia utkají s mužstvem Szczakowianka Jaworzno.

GOROLSKI ŚWIĘTO

1 SCENA	8 MK PZKO PIOSECZNA	15 WC	22 MK PZKO JASIEŃ	29 LEKARZ
2 JUROWICE	9 MK PZKO BUKOWIEC	16 ZWIĄZEK GOŁĘBIARZY	23 MK PZKO NAWSIE	30 SZIKOWNE GOROLSKI RYNCE
3 MACIERZ SZKOLNA	10 MK PZKO BOCONOWICE	17 MK PZKO GRÓDEK	24 MK PZKO JABŁONKÓW	
4 MK PZKO JABŁONKÓW	11 MK PZKO MOSTY-SZAŃCE	18 MK PZKO WĘDRYNIA	25 MK PZKO ŁOMNA DOLNA	
5 MK PZKO MOSTY-CENTRUM	12 CHÓR GOROL	19 MK PZKO BYSTRZYCA	26 MK PZKO KARPĘTNA	
6 GMINA JABŁONKÓW	13 MK PZKO PIOSEK	20 MK PZKO MILIKÓW-PASIEKI	27 SEKCJA AKADEMICKA "JEDNOŚĆ"	
7 ZWIĄZEK PSZCZELARZY	14 ZWIĄZEK INWALIDÓW	21 MK PZKO MILIKÓW-CENTRUM	28 KSIĘGARNIA - Z. WIRTH	

Dojazd na imprezę

Pociągiem:

stacja docelowa: Nawsie
na wszystkie połączenia kolejowe
nawiązują autobusy do Jabłonkowa

Autobusem:

stacja docelowa: Jabłonków
z Trzyńca (14 km)
z Frydka-Mistku (43 km)
z Czeskiego Cieszyna (23 km)

Samochodem:

użyj aplikacji do planowania trasy.
Wpisz swój punkt wyjścia
i jako cel użyj tych współrzędnych
49.5733647N, 18.7721647E

Dla uczestników sobotniego „Gorola” zapewniony jest ponownie specjalny pociąg, który jedzie o godzinie 02:00 z dworca kolejowego w Nawsiu do Hawierzowa

Jak se dostanete na akci

Vlakem:

cílová stanice: Návší
na všechny vlakové spoje navazují autobusy
do Jablunkova

Autobusem:

cílová stanice: Jablunkov
z Třince (14 km)
z Frydka-Mistku (43 km)
z Českého Těšína (23 km)

Autem:

použijte aplikaci na plánování tras.
Napište svůj výchozí bod
a jako cíl použijte tyto souřadnice:
49.5733647N, 18.7721647E

Pro účastníky „Gorola” je v sobotu již tradičně zajištěn speciální vlak, který vyjždí ve 02:00 hod. z vlakového nádraží v Návší a jede do Havířova.

www.gorolskiswieto.cz

Bilety wstępu / vstupenky: **piątek - pátek 30,- CZK / Kč • sobota 150 CZK / Kč • niedziela - neděle 150 CZK / Kč,**
dzieci do lat 15 w towarzystwie rodziców – wstęp bezpłatny / děti do 15 let v doprovodu rodičů - vstup zdarma

Pod patronatem / pod záštitou Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w RC Grażyny Bernatowicz
Pod patronatem / pod záštitou hejtmana Moravskoslezského kraje Ivo Vondráka

Partner Generalny / Generální partner: Třinecké železárny, a.s.

Główni sponsorzy / Hlavní sponzoři: Moravskoslezský kraj • Město Jablunkov • Tydzień Kultury Beskidzkiej • Plzeňský Prazdroj, a.s.
Konsulat Generalny RP w Ostrawie • Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP • Senat RP • Ministerstvo kultury ČR

Sponsorzy / sponzoři:

Gmina Piosek • Finclub plus, a.s. • Kwaciarnia Milan Kapsia • Anna i Waldemar Wałachowie • Milkeffekt, s.r.o. • MUDr. Jerzy Szkatuła • Perfect Clinic, s.r.o. • MUDr. Leszek Kluz • Netis, a.s. • Renopol, s.r.o. • Robert Kufa • SGM Route, a.s. • Zarząd Główny PZKO • Lesnictví Zimny • Karol Skupień • Justyna Kitel

Patronat medialny
Mediální partner
zwrot

Organizator / Pořadatel: **Miejscowe Koło PZKO w Jabłonkowie • Mariánské náměstí 18 • 739 91 Jablunkov • Česká republika • e-mail: mkpzkojablunkov@seznam.cz**